

Mariborski slov. trgovci se zborovali

Občni zbor Slov. trgovskega društva v Mariboru

Preteklo soboto zvečer se je vršil občni zbor Slovenskega trgovskega društva v Mariboru v lovski sobi hotela »Orel«. Sejo je vodil agilni in požrtvovalni predsednik Branko Mejovšek. Pred prehodom na dnevni red je med drugim pozdravil ministra na razpoloženju dr. Kukovec. V svojem uvodnem govoru je posebno poudaril lep napredek in razmah društva v minuli poslovni dobi ter njegovo delovanje, zlasti v stanovskem, narodnem in gospodarskem oziru. Graja pa tudi nezanimanje nekaterih članov, ki bi lahko pokazali več smisla za društvena, gospodarska in nacionalna vprašanja. Le v skupnem in složenem delu bo uspevalo društvo, ki naj bo ponos našega narodnega in obmejnega Maribora.

Iz tajnikovega poročila Ferda Pinterja, čigar poročilo se je radi njegove službene odsolnosti le prečitelo, zveni pred vsem graja nekaterim trgovcem, ki se po stari navadi mnogo bolj udeležujejo pri drugih društvih, kakor pa v lastnem stanovskem.

Društvo je poslalo deloma na lastne stroške, deloma s prispevkom Združenja trgovcev v Mariboru prof. Rakušo v tečaj za aranžiranje izložbenih oken na Dunaj, da bi potem priredilo podobne tečaje v Mariboru. Na ta način naj bi se pomagalo trgovcem pri današnjem težkem gospodarskem stanju do boljšega razpečavanja blaga in čim moderneje urejenih izložbenih oken. Da bi bil uspeh čim večji, so poslali nekateri trgovci svoje uslužbenke v ta tečaj na lastne stroške.

Tekom leta je priredilo društvo tri predavanja in sicer so predavali prof. Rakuša: o aranžiranju izložbenih oken, prof. dr. Rutar: o bilanci našega gospodarstva v letu 1932 ter višji uradnik podružnice Narodne banke g. Tavčar o možnostih in sredstvih za omiljenje zastoja v našem gospodarstvu.

Med drugim se je nato prečitela tudi pisma zahvala nar. poslanca Krejčija na društveno brzojavko, v kateri se je odobral njegov energični nastop za prospeh našega gospodarstva ob priliki proračunske razprave.

Društvo se je udeležilo po svojih odposlancih sestanka gospodarskih krogov, ki

Adria prasek je boljši

se je vršil pri g. generalu Maistru na inicijativno centralne Narodne Obrane glede akcije »svoyi k svojim«. Končno poziva poročilo bodoči odbor, da pritegne k sodelovanju tudi trgovske pomočnike, bodoče predstavnike naše trgovine.

Gosp. blagajnik Preac poroča, da je imelo društvo 60 plačujočih članov in imelo 3594 Din dohodkov ter 4616 Din izdatkov. Premoženjsko stanje društva znaša Din 25.331.37. Med letom je umrl 1 član, 5 jih je pa izstopilo. Na vsak način je število članstva mnogo preniklo in treba je, da pristopijo k društvu vsi slovenski trgovci Maribora in okolice.

Sledilo je poročilo vodje enoletnega trgovskega tečaja prof. Strune. Tečaj vodi društvo pod svojim okriljem, da vzgaja narodno zavedno pomožno pisarniške moči. Pouk je poverjen profesorjem državne trgovske akademije, katerih strokovna kvalifikacija jamči za dober napredek tečaja. V minulec šolskem letu je obiskovalo tečaj 28 gojencev, ki so tudi vsi položili končni izpit. Končnemu izpitu so prisostvovali člani Slov. trgovskega društva, ki so se osebno prepričali o napredku gojencev. Pred končnim izpitom so se vršile zanimive strojepisne in stenografske tekme, pri katerih so učenci pokazali veliko izurjenost in spretnost. Letošnji obisk tečaja je radi težke gospodarske krize nekoliko slabši.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika gosp. Branko Mejovšek, za podpredsednika pa g. Ferdo Pinter. V ostali odbor pa: ravnatelj Pišek in Strgar, trgovci Rozina Drago, Paš Anton, Preac Ivan, Zlata Brišnik, Kovačič F., Anderle Zdravko in prof. Struna, za namestnike: Jančič Karel, Majer Franjo, Kravos Ivan ter Lah Jakob. Pregledniki računov so: gg. Lenart Rado in Šoštarčič Ivo. Razsodišče pa tvorita: dr. Kukovec in Miloš Oset.

Pri slučajnostih se je govorilo o sodelovanju društva pri Mariborskem tednu ter se je izvolil v ta namen poseben odbor.

Gospod dr. Kukovec opozarja na važnost gospodarskega sodelovanja držav Male antante. Da bo to sodelovanje čim uspešnejše, je potrebno, da se združijo tudi vse go-

spodarske institucije k skupnemu sodelovanju. Le na ta način bo mogoče obdržati našo narodno in gospodarsko samostojnost ter težko priborjeno svobodo, ki je tudi pogoj kulturnega, trgovskega in gospodarskega napredka mladih narodov. Kot predsednik Češko-jugoslovanske lige se živo zanima za vsa naša narodna in trgovska vprašanja, da bi čim lažje usmeril delovanje tudi tega društva v občno narodno gospodarsko korist ter čim tesnejše kulturno in gospodarsko zblizanje obeh slovanskih narodov.

Na poročilo g. Majerja na članek v »Trgovskem listu« z dne 30. marca, v katerem se ostro žigosa izjava predsednika upravnega odbora zemljoradniških nabavljalnih združenj, ki se je izrazil, da morajo zadruge uničiti vse samostojne trgovce, je občni zbor proti takim izjavam ogorčeno protestiral. Kajti že od nekdaj so bili trgovci oni činitelj, ki je pospeševal gospodarski in kulturni napredek v narodnem življenju in

Adria prasek je boljši

dosedaj se še ni slišala izjava, da bi moral ta stan radi zadruge propasti. Dolžnost vseh odločilnih faktorjev je, da se take izjave ne pojavijo več, ker morajo pri naših rečnih, solidnih in narodno zavednih trgovcih vzbuditi le nevoljo. Nato je sledila še debata o perečih trgovskih vprašanjih, kakor nabava deviz in plačilnih sredstev na domačem tržišču in za tujino, o krošnjariji in trgovskih potnikih, ki vsiljujejo svoje manjvredno blago po cestah, privatnih stanovanjih in pisarnah. Na ta dejstva bi se morale ozirati naše obrtne oblasti in zaščititi našega trgovca in obrtnika, ki se morata težko boriti za svoj obstanek.

S pozivom, da vsi člani podpirajo stremjenje odbora v njegovem delovanju v korist društva in napredek slovenskega trgovstva v Mariboru, zaključil predsednik dobro uspeši 22. redni občni zbor.

VELETRGOVINA

kolonijalne in

špecerijske

robe

Jvan Jelacina

Ljubljana

Zaloga sveže prazne kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Zunanja trgovina

V letu 1932 se je svetovna trgovina prvič povečala in sicer v času med tretjim in četrim tromesečjem, ko je napredovala za 12 odstotkov. Delež Evrope v svetovni trgovini, ki je do leta 1927 stalno napredovala, je začel zopet padati in to zlasti vsled nazadovanja zunanje trgovine v Evropi sami.

Zunanja trgovina Anglije v marcu. Vrednost uvoza je znašala 56.3 (za 4.8 milijonov funtov manjko v marcu 1932), vrednost izvoza pa 32.5, za 1.3 milijonov funtov več ko v marcu 1932.

Zunanja trgovina Češkoslovaške se je v marcu znižala na 931, proti 1.272 milijonom v marcu l. 1932. Izvoz je v primeri z l. 1932 padel od 675 na 475, uvoz pa od 598 na 455 milijonov Kč.

V Atenah so se pričela grško-turška trgovinska pogajanja. Ker je Grška zelo pasivna v trgovini s Turčijo, upajo Grki, da bo turška delegacija popustljiva.

Japonski uvoz je znašal v marcu po vrednosti 186.1, izvoz pa 144.9 milijonov jen. Trgovinska bilanca je bila torej pasivna za 41.1 milijonov jen. V prvem tromesečju je bila japonska zunanja trgovina pasivna za 130.5 milijonov jen.

RAZSTAVA SLOVENSKE CERKVE

Umetnostno zgodovinsko društvo priredi v okviru jesenske razstave ljubljanskega velesejma s sodelovanjem njega uprave in akad. slikarja Toneta Kralja v paviljonu, v katerem se je lani vršila razstava »Žena v slovenski umetnosti«, razstavo »slovenske cerkve«. Razstava naj pokaže lepoto vloge cerkve v naši pokrajini, njeno umetnostno in estetsko bogastvo v notranjstvi in podrobnostih, njen zgodovinski razvoj in njeno sodobno stanje. Razstavljene bodo fotografije, risbe, načrti pa tudi nekaj originalov.

Za ilustracijo estetskih vrednot naših cerkev pa je potrebna zbirka slik, ki naj pokaže, kako je naša umetnost gledala našo cerkev in kaj je lepega na nji odkrila.

Da zadostimo temu namenu, se obračajo prireditelji na likovne umetnike Slovenije, da jim dajo na razpolago za ta namen slike, ki predstavljajo cerkev v slovenski pokrajini, notranjstve in zunanjske cerkve ali tudi oltarje ali druge umetniško pomembne predmete cerkvene oprave, nadelje slike in kipe nabožne vsebine itd. Gradivo naj bi bilo zbrano do srede avgusta t. l. nakar ga bo pregledala prireditvena komisija, ki sestoji iz gg.: monsignor Henrik Steska, dr. Fran Stelc, Tone Kralj, Pavel Winter, dr. Milan Dular. Že naprej opozarjamo na to, da bo pri izbiri odločeval edino umetnostni kriterij. Prijave naj se pošljejo do 1. junija t. l.

Razstavo sodobne cerkve bo organiziral akad. slikar in kipar g. Tone Kralj po lastni presoji in ureditvi.

BIRMANSKA DARILA

po nizkih cenah

J. VILHAR

urur

Ljubljana, Sv. Petra c. 36

OBRTNA BANKA.

V nedeljo se je vršila v Beogradu 6. redna skupščina Obrtne banke. Na skupščini je bilo zastopanih nad 188.000 delnic z 9629 glasovi.

Iz poročila upravnega odbora posnemamo:

Težko gospodarsko krizo je preživela Obrtna banka primeroma dobro in zaupanje njenih vlagateljev se ni zmanjšalo. Vsem je bilo zahtevanih novih kreditov za 89 milijonov, dovoljenih pa je bilo 51.2 milijonov. Leta 1931 je bilo zahtevanih kreditov za 104 milijone, dovoljenih pa za 66.5 milijonov. Pri ljubljanski podružnici je bilo zahtevanih za 9.18, dovoljenih pa je bilo za 5.2 milijonov. Obrtniškim združenjem je bilo v vsem dovoljenih kreditov za 25.7, od teh podružnici v Ljubljani za 4.86 milijonov. Naložbe so dosegle vsoto 106.6 milijonov, predlaga se odpis v višini 2.6 milijonov ali 2.5%. Izguba pri vrednostnih papirjih znaša 1.2 milijona. Hranilne vloge so padle od 32.2 na 29.6 milijonov, to pa predvsem vsled zidanja Obrtniškega doma v Beogradu.

Čisti dobiček v letu 1932 je znašal 0.95 milijonov, dočim znaša izguba pri ljubljanski podružnici 112.862 Din, pri sarajevski pa 152.000 Din. V primeri z letom 1931 je čist dobiček manjši za 2.2 milijona. Taktično se letos ne bodo izplačale. V debati je več govornikov predlagalo, da se podružnice opuste, ker ima od njih Obrtna banka samo izgubo. Tudi se je grajalo, da ima banka prevelike režijske stroške. Na koncu pa je bilo poročilo uprave sprejeto z veliko večino glasov in tudi volitve niso prinesle nobenega presenečenja.

VIII. REDNI OBČNI ZBOR LJUBLJANSKE BORZE ZA BLAGO IN VREDNOTE

bo dne 23. maja 1933. ob 16. v borznih prostorih s tem dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednikov, določitev treh overovateljev zapisnika in dveh zapisničarjev.

2. Poročilo borznega sveta o poslovnem letu 1932.

3. Poročilo finančnega odbora.

4. Odobritev bilance in podelitev razrešnice borznemu svetu.

5. Volitve:

a) petih članov borznega sveta;
b) petih članov finančnega odbora;
c) petnajstih članov borznega razsodišča.

Če bi bil občni zbor nesklepčen, se vrši drugi občni zbor dne 31. maja 1933. ob istem času in z istim dnevnim redom, ne glede na število zborovalcev.

Po svetu

Dr. Maček je bil pred državnim sodiščem za zaščito države obsojen na tri leta strogega zaporu s priznanjem custodiare honestae, ker je v znani resoluciji zahteval povrnitev stanja, kakor je bilo pred 1. decembrom 1918. Kot olajševalna okolnost je bila priznana njegova izjava pri razpravi, s katero je znatno ublažil vsebino resolucije.

Dr. Marinković se je po daljšem zdravljenju v tujini vrnil v Beograd.

Pokroviteljstvo nad Meštovičevimi razstavami v Pragi je prevzel predsednik Masaryk.

Novo fabriko za izdelavo volnenih in bombažnih tkanin zgradi v Kranju trgovec Anton Božič. Komisijski ogled je danes, dne 2. maja.

25 sodnih pripravnikov se sprejme v naši vojski do 25. maja.

Prohibicijski režim je uvedlo društvo »Šipak« na vsem svojem področju od Jajca do Prijedora.

Na razorožitveni konferenci se je večina delegatov pridružila mnenju francoskega delegata, da imajo nemške policijske čete vojaški značaj.

Herriot je končal svoja pogajanja z Rooseveltom in odpotoval nazaj v Evropo. Herriot je izjavil, da je z uspehom svojega potovanja zadovoljen.

V skupnem kominikeju o razgovorih med Rooseveltom in Herriotom se med drugim pravi, da sta se sporazumela o vseh problemih, ki se bodo obravnavali na londonski konferenci, o pozitivni mednarodne trgovine ter o programu za izvršitev velikih javnih del. Prav tako sta bila oba državnika soglasna o potrebi sodelovanja obeh držav tudi še na drugih poljih, da se zagotovi resničen mir med narodi.

Pogajanja o paktu nenapadanja se bodo po časopisnih vesteh v najkrajšem času pričela med državami Male antante in sovjetsko Rusijo.

Nad 2000 komunistov je bilo v zadnjem času aretiranih na Bolgarskem.

General Pariani, šef albanskega glavnega generalštaba, je bil odpoklican s svojega službenega mesta in pozvan v Rim, kar tolmačijo v političnih krogih kot nov dokaz nastalega nesoglasja med Tirano in Rimom.

V Saarsko ozemlje pridejo francoski orožniki, ker so se izkazali nemški kot nezanesljivi. Pripetilo se je namreč že večkrat, da so pobegnili zaprti narodni socialisti s pomočjo nemških orožnikov.

Hitler je imenoval za svojega namestnika v stranki Rudolfa Hessa, ki bo samostojno odločeval v zadevah narodno socialistične stranke.

Adria prasek je boljši

Vojaško sodstvo se zopet uvede v Nemčiji.

Konkordatna pogajanja med Avstrijo in Vatikanom ugodno potekajo in bodo v kratkem zaključena. V Avstriji se uvede fakultativni civilni zakon.

Med Kitajsko in Japonsko je prišlo po angleških vesteh do sporazuma, po katerem bo Kitajska priznala novo mandžursko državo in odstopila tudi pokrajino Džehol. Novo mejo med Kitajsko in Mandžursko bo tvoril stari kitajski zid, 120 milj širok pas na obeh straneh zida pa bo demilitariziran.

Med Češkoslovaško in Poljsko se vrše pogajanja, da bi se filmi izdelovali v češkoslovaškem in poljskem jeziku.

Mesto Varšava bo dobilo dva milijona funtov posojila od Angležev za ureditev svojega železniškega prometa.

10.000 poljskih učiteljev je pričelo stavkati, ker so jim bile znižane plače.

Španska vlada je razpisala notranje posojilo v višini 300 milijonov pezeta. Posojilo je bilo v celoti takoj podpisano.

Več bojnih ladij je naročila sovjetska Rusija v Italiji.

Berlinska občina ne more plačati nameščencev. Mestni deficit znaša 313 milijonov mark.

Milanski velesejem je obiskalo nad 2 in pol milijona oseb.

Vsled nizkih cen je popolnoma prenehal izvoz češkoslovaškega lesa na Madžarsko in Češkoslovaška zato ne bo mogla izkoristiti svojega uvoznega kontingenta v višini 20.000 vagonov.

Denarnih zavodov je bilo v Italiji koncem lanskega leta 3547, od katerih je bilo rafajznovk 2233. Koncem l. 1931. je bilo v Italiji še 3703 denarnih zavodov.

Kako odpraviti svetovno krizo

Predlogi spomenice Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu

Kakor smo že v zadnji številki poročali, je bila na zadnji seji mednarodne trgovinske zbornice v Parizu na predlog referenta Jonesa sprejeta posebna spomenica zbornice, ki bo predložena na predlog Društva narodov svetovni gospodarski konferenci v Londonu. Spomenica je zelo obširna in zato moremo objaviti samo zaključne predloge, ki so navedeni koncem spomenice. Ti predlogi se glase:

1. Potrebno je, da posvete vlade, ki bodo zastopane na londonski konferenci, vse svoje napore pomiritvi na političnem polju in zopetnemu vzburjenju zaupanja, ker je v tem bistveni pogoj za vsak načrt gospodarske obnove.

2. Vlade, ki so zainteresirane na vprašanje ureditve meddržavnih političnih dolgov, morajo gledati na to, da se čim prej odstavi to vprašanje z dnevnega reda.

3. Prvovrstne važnosti je, da se uvede mednarodna valutna veljavnost. Ta veljavnost mora zagotoviti: a) stabilnost valute, b) v zadovoljivo meri doseči stabilnost cen, v kolikor na cene vplivajo denarni vplivi.

Naloga svetovne konference je, da vzbuji gibanje za splošno vračanje na zlato valuto in v ta namen mora določiti pogoje, kako bi ta veljavnost zadovoljivo funkcionirala.

Dobro funkcioniranje svobodne zlate veljave ni odvisno samo od pogojev, ki so potrebni za zadovoljivo funkcioniranje vsake veljave, kakor na primer od odprave trgovinskih ovir in carinskih tarif. Ti pogoji so bistvenega pomena za oživiljenje poslov. Dobro funkcioniranje svobodne zlate veljave je odvisno še od številnih tehničnih pogojev, ki so bili navedeni v spomenici.

4. Tečaj mnogih deviz je nestalen. Pri zadetih vlade morajo gledati na to, da čim prej popravijo to stanje. Stvarna stabilizacija valute je eden pogojev, ki so bistveni ne samo za odpravo omejitev, ki obstoje pri transakciji tujih deviz, temveč tudi za odpravo ovir trgovini in opustitev carinskih tarif. V prvi vrsti pa je treba prenehati z licitiranjem pri rušenju vrednosti valut.

5. Vlade morajo urediti svoje nacionalne finance, spraviti v ravnovesje svoje proračune v prvi vrsti z zmanjšanjem izdatkov in na vsak način izogniti se inflaciji. Brez tega bi bile številne odredbe za gospodarsko obnovo otežkovane in nevtralizirane.

6. Vsaka vlada mora pomagati, da se osnovne cene proizvodov popravijo s tem, da odpravi omejitve in da na ta način ustvari ugodne pogoje za obnovo mednarodne trgovine.

7. Rešitev problema mednarodnih dolgov je treba olajšati. V ta namen je potrebno: a) da vodijo upniške države takšno politiko, ki bo omogočila plačevanje dolgov v blagu in z uslugami, b) da store dolžniške države vse, kar je v njih moči, da ne prenehajo s plačevanjem, c) da se upniki in dolžniki sestanejo zaradi ureditve vsakega posameznega primera na podlagi njegovih specifičnih elementov, kadar je poravnava zaželjena in neizbežna, d) da se v to svrhu in s tem namenom ustanove nacionalne in mednarodne skupine pooblaščenih zastopnikov upnikov, e) da se zaradi hitrejšega sporazuma med dolžniki in upniki izkoristijo že obstoječe pripravne organizacije, če pa ne bi bilo primernih, da se v ta namen ustanovi čisto poseben mehanizem, in f) da se olajša redno zbiranje natančnih in popolnih statističnih podatkov o gibanju kapitala in o dolgovnih obveznostih med narodi.

8. Vzpostavitelj bistvenim napredkom v smeri reševanja preje omenjenega problema morajo vlade gledati na to, da osvobodijo devizni promet s tujino od obstoječih omejitev in kompenzacijskih dogovorov.

9. Vse sile je treba napeti v to, da se odpravijo ali vsaj ublažijo vse ovire, ki obstoje v potniškem, blagovnem, kapitalnem in drugem prometu.

V tem času je potrebno, da se vlade sporazumejo, da te ovire in omejitve ne postanejo stalen element njihove nacionalne politike in da zato v bodoče ne izdajajo novih omejitev.

10. Vlade se morajo sporazumeti o nujni potrebi, da se carinske tarife znižajo kot tudi o metodah, kako naj se to znižanje izvrši. Vsako povišanje carinskih tarif je treba ustaviti. Če narodi ne bi mogli izvesti znižanja carin, potem jim mora Društvo narodov pomagati pod pogoji, ki so navedeni v spomenici. To vprašanje bo morda zahtevalo tudi izjeme pri klavzuli največje ugodnosti. Nekateri mislijo, da bi bil sporazum pomeznih skupin olajšan, če bi se sprejela mednarodna konvencija o izjemah glede klavzule največje ugodnosti, dočim so drugi za bilateralne sporazume in za brezpogojno klavzulo.

Neodvisno od tega pa je treba pripraviti tla za splošno stabilizacijo carinskih tarif in sicer na mnogo nižji stopnji, kakor pa je danes v veljavi.

11. V sedanjem položaju bi se bilo treba izogibati vsakemu novemu razširjenju proizvodnje osnovnih proizvodov, če bi to oviralo izboljšanje cen in oživiljenje trgovine.

12. Kadar je s pomočjo sporazumov mogoče ublažiti pretirano hiperprodukcijo in nesorazmernost cen, ki je posledica nadprodukcije, morajo vlade blagohotno podpirati sklenitev takšnih sporazumov.

13. Ovine v pomorskem in zračnem prometu je treba odpraviti ali vsaj zmanjšati.

14. Ker bi moglo biti za orientacijo nacionalne politike koristno, da se formulirajo splošna načela, ki se nanašajo na osvoboditev mednarodne trgovine in na obnovo zdravih financ, bi morala biti glavna naloga denarne in gospodarske konference, da sestavi jasna besedila mednarodnih sporazumov, ki so pripravni za takojšnjo ratifikacijo in ki bodo obsegala ves program gospodarske obnove.

Ko se doseže sporazum, bi morala najti konferenca trajno možnost, da zagotovi izvrševanje svojega programa.

Ti predlogi so sestavljeni natančno v skladu z dnevnim redom svetovne gospodarske konference in se zato omejujejo samo na vprašanja, ki so na dnevnem redu konference.

Popravi. Dr. Marodić je tajnik beografske trgovske zbornice in ne zagrebske, kakor je bilo pomotoma omenjeno v naši zadnji številki.

ALI JE PRODAJA BLAGA ZA MINIMALEN ZASLUŽEK NELOJALNA KONKURENCA

Na to vprašanje odgovarja »Trgovinski glasnik« to-le:

Ne! Vsak ima pravico, da prodaja svoje blago za minimalen zaslužek ali tudi v izgubo. To je neizogibna posledica pravice, da vsakdo svobodno razpolaga s svojo lastnino. To pa je tudi nujna posledica svobodne tekme. In ni države na svetu, ki priznava načelo zasebne lastnine, da bi to prepovedala. Nasprotno! Splošni blagor zahteva, da pride narod čim ceneje do potrebnega blaga. Kakor se ne more prepovedati zdravniku ali advokatu, da daje svoje nasvete tudi zastoj in kakor ni mogoče prepovedati hišnemu lastniku, da oddaja stanovanje v brezpenje ali tudi zastoj, tako se tudi ne more prepovedati trgovcu, kmetu, obrtniku ali industrijalcu, da daje svoje blago za nizko ceno in če hoče, tudi zastoj.

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 5. maja t. l. ponudbe glede dobave 200 kg jedilnega olja.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 11. maja t. l. ponudbe glede dobave 600 kg kave.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 18. maja t. l. ponudbe o dobavi 2000 kg katran, 10.000 kg portlandcimenta, 100 komadov karbidnih svetilk, 90 krtačic za dinamostroj, 50 bal krovne lepenke, 300 kg firneža, 30 kg terpentina, 30 kg laka za tla, 500 kg raznih barv, 50 kg kita in 10 komadov krtač za apno.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 10. maja t. l. ponudbe glede dobave 12 plošč pločevine, 30 kg koštrina in 200 komadov žarnic.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 11. maja t. l. ponudbe o dobavi 25 suhih elementov, 2000 m jeklenih vrvi, 12 zavrtkov splint, 1150 kg žebeljev, 72 plošč pločevine, 8 parov gumijastih čevljev in raznega sedlarskega materiala.

Vršile se bodo te ofertne licitacije:

Dne 15. maja t. l. pri Komandi mornarice, ekonomski oddelek, v Zemunu glede dobave 25.000 kg svinjske masti in 75.000 porcij jetrnih pastet;

dne 19. maja t. l. o dobavi raznih barv, firneža, kita, alkohola, špirita, svinčenega belila, gorske krede, laka, katrana, kolo-fonije, steklarskega kita itd. itd.;

dne 20. maja t. l. o dobavi 57 ton mila;

dne 22. maja t. l. pa o dobavi 6000 metrov lanene jadrenine in 1200 metrov kopolnene jadrenine.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Donji Vakuf se bo vršila potom ofertne licitacije dne 22. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa brivskega lokala na peronu postaje Ljubljana gl. kol. se bo vršila potom licitacije dne 7. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Prodaja vagonet se bo vršila potom licitacije dne 15. maja t. l. na postaji Apatin fabrika. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja cilindri-bloka v egaliziranje se bo vršila potom pismenih ponudb, katere je vložiti do 18. maja 1933 pri Direkciji državnega rudnika v Kreki. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Prodaja. Dne 30. maja t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ustmena licitacija glede prodaje starih pocinkanih sodov, stare pločevine in pločevinastih škatic. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Konkurzi in prisilne poravnave

Odpravljen je konkurz o imovini izdelovalnice za moško perilo. R. & Pajk v Celju, ker je bila sklenjena prisilna poravnava.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini mizarskega mojstra Bukovec Josipa v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik mizar Tone Javornik. Narok za sklepanje poravnave dne 3. junija ob 9. Rok za oglasitev do 28. maja.

Potrjena je poravnava trgovca Cimpriča Antona v Kočevski Reki proti temu, da plača upnikom 40 % kvoto v roku enega leta v štirih četrtletnih obrokih s poročkom hotelirja Meditza Leopolda v Kočevski Reki.

Naš pravi domači izdelek

RAZDOLŽITEV POLJSKEGA KMETIJSTVA

Da se izvede razdolžitev poljskega kmetijstva, se je ustanovila poluradna Akceptna banka, ki prične poslovati maja meseca. Naloga nove banke je, da spremeni zamrle kredite kmetovalcev v srednje in dolgoročne kredite. Država pa prevzame jamstvo za akcepte banke. Tako bo pomagano upniku ko zadolženemu kmetu.

Denarstvo

AVSTRIJSKI ZASEBNI KLIRING

V privatnem kliringu je znašal na Dunaju ažio v svobodnem prometu za funte, švicarske in francoske franke 31-31,5 %, za nemške marke 31-31,5 % in enako tudi za lire. V kompenzacijskem prometu pa je znašal ažio za švicarske franke od 23,5 do 24,5 %, za francoske franke od 27,5 do 28,5 %, za češkoslovaške krome 21,5 do 22,5 %, za marke domačega trga 28-29 % in za lire 26 %. Za dinarje se je plačevalo od 12 do 12,10, za leje pa od 5,05 do 5,15 šilingov.

*

Kritje nemških bankovcev je znašalo po izkazu nemške Državne banke z dne 22. aprila 9,9 %, dočim je znašalo po izkazu z dne 15. aprila še 10 %.

Švicarska Narodna banka je povišala kvoto, ki jo je treba plačati v uradnem kliringu za avstrijske izvozne terjatve, od 12 na 25 %, da bi se s tem hitreje likvidirala razlika v kliringu.

Že v 24 urah

barva, plesira in ko-mišne snati obleke, klobuke itd. Skrebi in svetilolika srajce, ovratnike in manjete. Pere, suhi, moga in lika domače porile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Solenburova ul. 8. Telefon št. 23-71.

SEJMI

Likvidacija osiješkega velesejma. Sredi tega meseca se je vršila plenarna seja velesejske uprave, ki je sklepala o likvidaciji velesejma. Vsa vrednost velesejma se je ocenila na 140.000 dinarjev. Sklenilo se je, da se ves denar izroči Zbornici za trgovino in industrijo za tri leta v hranitev, po treh letih pa bo likvidacijski odbor definitivno sklepal o razdelitvi premoženja. Od velesejskih prostorov se bodo le nekateri manjši paviljoni ohranili za manjše razstave.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj:

Nekaj pripomb k našemu trgovinskemu registru

(Nadaljevanje.)

II. Popolnost trgovskega registra.

Načelo našega registrskega prava je, da se sme vpisati samo to, kar vелеva ali dopušča zakon; nikakor ni stranki na voljo, da bi dala vpisati še kaj drugega, da bi morda zanj bilo važno ali se ji vsaj zdi važno. Na voljo daje zakon strankam samo en vpis, to je vpis ženitnih pisem med trgovcem ali javnim družbenikom javne trgovinske ali komanditne družbe in njegovo ženo, seveda tudi vpis vsake izpremembe teh pisem, bodisi da je osnovana na novi pogodbi med zakoncem (notarski akt), bodisi na izreku sodišča ali sodni poravnavi. Vsi drugi vpisi so obvezni, tudi za nje pa velja načelo, da se izvrše samo po prijavi stranke, t. j. trgovca, poedinca ali trgovinske družbe; le malo je vpisov in zaznam, ki jih mora registrsko sodišče izvršiti po uradni dolžnosti ali po prijavi drugega oblastva, brez strankine prijave. Večina teh uradnih vpisov se tiče družb z omejeno zavezo; zaznambe prisilne uprave trgovinskega podjetja, otvoritve in odprave stečaja ali poravnalnega postopanja izven stečaja so predpisane v izvršilnem redu, stečajnem in v zakonu o prisilni poravnavi izven stečaja. V nobenem primeru ni po našem pravu registrskemu sodišču naloženo, da po uradni dolžnosti ali po prijavi drugega sodišča ali oblastva firmo vpiše; izbrisati jo sme po uradni dolžnosti samo v nekaj primerih po zakonu o družbah z o. z., ki pa se pripete pač le izjemno. Vendar priznava sodna praksa, da sme — ali celo mora — dati izbrisati firmo upravitelj stečajne mase, če vsled stečaja preneha podjetje.

Notranje nasprotje, ki se kaže v tem, da je po eni strani velika večina vpisov v tr-

govinski register obvezna, da se pa vpis ne sme izvršiti po uradni dolžnosti, nego le po strankini prijavi, poskuša trg. zakonik odpraviti na ta način, da nalaga sodišču v nekaterih primerih dolžnost, da stranke s pretnjo kazni zbog nereda sili k prijavi, ki so zanje po zakonu obvezne. Ti primeri so: vpis (nove) firme, vpis podružnice, vpis spremembe firme ali njenega imetnika, vpis prestanka firme. Ker pa je jasno, da registrsko sodišče za te činjenice brez strankine prijave zve le izjemno in slučajno, na pr. v kaki pravdi, ki se sama po sebi teh činjenic sploh ne tiče, nalaga uvodni zakon k trgovinskemu zakoniku sodiščem sploh, torej tudi kazenskim, zlasti pa zupuščinskim in stečajnim, dalje obrtnim oblastvom, javnim notarjem, trgovinskim in obrtnim zbornicam, da brez odloga naznanijo registrskemu sodišču, če v svojem uradnem poslovanju opazijo kršitev prijavne dolžnosti. Še prav posebno pa je naloženo davčnim oblastvom, da morajo registrskim sodiščem vsak mesec pošiljati sezname oseb, ki jim je od njihovega trgovinskega podjetja nanovo predpisan toliko davek, kolikoršnega zahteva zakon, da trgovec postane polnopraven trgovec in s tem zavezan, prijaviti svojo firmo za vpis v trgovinski register. Prav tako morajo davčna oblastva registrskemu sodišču še posebej javljati, če pri pobiranju davka ali sicer zvedo za činjenice, ki niso v skladu z vpisi v trg. register, kakor so davčnemu oblastvu znani. Sme pa sodišču činjenice, ki so potrebne vpisa v trgovinski register, naznani vsakdo, tudi če se stvar njega ne tiče.

Registrsko sodišče na naznani, ki mu pridejo od oblastev, kakor že rečeno, ni vezano v tem smislu, da bi moralo kar izvršiti vpise v trg. register, ki bi po naznani utegnili biti mogoči in potrebni. Njegova stvar je pred vsem, da na podstavi svojega znanja in zlasti po stanju vpisov v trg. register samostojno prevdari, ali bi

vpis, na kateri meri naznani, res bil v skladu z določbami trg. zakonika. Če se pri tem pojavijo dvomi, jih mora razčistiti, bodisi z vprašanji pri oblastvih, bodisi z zaslišanjem strank, ali na drug način. Dvomi so zlasti mogoči v sledečih točkah:

1. Ali je podjetje sploh trgovinsko v smislu trgovinskega zakonika? Če vpis že zato ni mogoč, višina odmerjene davka ne pride v poštev. Tu velja zlasti pomniti, da nekatere vrste poslov podjetniku dajo značaj trgovca le, če jih izvršuje v večjem obsegu, če po svojem obsegu presegajo »rokodelski« obrat. Ne gre pri tem za pojem rokodelstva, kakoršnega daje obrtni zakon (posebna spretnost za ročno delo, § 3, odst. 2, o. z.) in zlasti ni treba, da bi šlo za katero od rokodelskih obrti, ki jih obrtni zakon našteva v § 23, nego samo za pojem vsakdanjega gospodarskega življenja o obsegu gre. Saj se vedno pojavljajo nove obrti, ki (še) niso oglašene za rokodelske v smislu obrtnega zakona. Te vrste temeljnih trgovinskih poslov so prevzemanje obdelave ali predelave premičnin za druge in tiskarski posli; poseben pojem rabi trg. zakonik za podjetja, ki se bavijo s prevozom oseb po kopnem in sladkih vodah, tu more biti polnopraven trgovec le »zavod«, ki se bavi s takim prevozom. V teh treh primerih sicer, kakor v vseh drugih, ni polnopravnega trgovca, če mu od podjetja ni predpisan niti najmanjši zakonski znesek davka, toda sodišče mora predvsem ugotoviti obseg obrata. Odločilen pri tem niti ni povsem pojem industrijske (tovarniške) obrti v smislu § 32 o. z., da bi bo, v zvezi z višino davka, pač redno zadostovalo za kakovost polnopravnega trgovca, če je obrat tolik, da je tvorniški v smislu obrtnega zakona; mogoči so pa primeri, da obrat ni tvorniški v tem smislu, vendar pa je njegov obseg večji od rokodelskega v gori očitnem pomenu. Recimo, tesarsko podjetje čisto ne bo mogoče podrediti pod

§ 32 o. z., prav lahko pa ima večji obseg od rokodelskega. V dvomu bo sodišče vprašalo obrtno zbornico, tudi druge večake, ni pa zanje naravnost obvezen odlok bana po § 32 o. z.; ta odlok velja za področje obrtnega zakona, pač tudi sicer za področje javnega, ne pa za področje zasebnega trgovinskega prava, seveda pa bodo taki odloki, ali bolje rečeno, njihovi razlogi važni tudi za sodišče. To naglašam, ker imam od pregledovanja trg. registra in po skušnjah iz svoje mladosti utis, da sodišča pri podjetjih, ki bi po svoji poslovni grani spadala pod čl. 272, št. 1, trg. zak., včasih vso važnost dajejo višini odmerjenega davka, ne da bi se spustila v temeljno vprašanje, ali je podjetje sploh trgovinsko, ali njegov obseg presega obseg rokodelskega podjetja.

Slična je stvar z »zavodi« za prevoz oseb. Beseda »zavod« tu nima pomena pravne osebe, ki ni društvo; tudi poedina fizična oseba ali javna trgovinska ali komanditna družba je tu lahko »zavod«; izraz kaže le na večje podjetje. Kdor vrši prevoz oseb s posamezno kočijo, taksijem, čolnom, ne bo mogel reči, da je njegovo podjetje »zavod«, precej vprašanje ukusa je, pri katerem številu uporabljenih vozil bomo podjetju priznali naziv »zavod«. V poštev bo prišla tudi kapaciteta posameznih vozil, ne pa, da se to čisto trdi, urediven voženj z voznim redom. Poedini »taksi«, ki gre z Bleda k vsakemu vlaklu v Lesce, ni »zavod«, poedini (hotelski) avtobus s 6—8 sedeži pač tudi ne, pri velikih avtobusih, ki brez voznega reda vozijo tujce ali domačine na izlete, bo pa že treba govoriti o zavodu. Ista vprašanja se pojavljajo pri prevozu po (sladki) vodi. Pri nas brodovi na rekah, kjer ni mostov, kolikor sem opazil, niso registrirani, da si so veliki brodovi, ki prevažajo po par naloženih vpreženih voz in po 50 in več ljudi naenkrat, vsekakor prej »zavod«, nego razna mala avtobusna podjetja.

Zadružništvo v l. 1932

Lani je bilo na novo ustanovljenih 71 zadrug, dočim jih je bilo l. 1931 288, od katerih pa je bilo 199 pašniških in gozdnih, ki so bile ustanovljene le zaradi agrarne reforme.

Od novih zadrug je bilo: kreditnih 5 (1931 10), živinorejskih 4 (18), kmetijsko-strojnih 4 (4), elektrarn 3 (5), vinarskih 2 (1), perutninarških 2 (1), vodovodnih 3 (7), čebelarških 1, lesnih 1, konzumnih in nabavnih 9 (3), stavbnih 7 (6), tiskovnih 2, obrtnih 5 (7), raznih 22 (7).

Likvidiralo je 25 zadrug (l. 1931 27) in sicer: kreditnih 1 (2), mlekarških 1 (7), živinorejskih 1 (4), elektrarna 1 (1), vinarskih 2, agrarnih zajednic 5, pašniških in gozdnih 3 (4), konzumnih 3 (4), stavbnih 2 (2), tiskovnih 1, obrtnih 4 (3), raznih 2 (4).

Konkurz so napovedale 4 zadruge, izbrisanih je bilo 23 (10).

Po svetovni vojni je bilo skupno ustanovljenih 1151 zadrug, likvidiralo jih je 366, v konkurz je prišlo 18, izbrisanih pa je bilo 366.

Priporoča se

GREGORC & Ko.
LJUBLJANA

Velotrgovina specijalnega in kolonijalnega blaga, raznega šganja in spirita
TELEFON: 22-46 Brzljavi: GREGORC
Zahtevajte specialne ponudbe!

»TRGOVSKI TOVARIŠ«

Izšla je 4. letošnja številka »Trgovskega tovariša«, ki ima zopet pestro in nad vse zanimivo vsebino. Univ. prof. dr. Dolenc zaključuje svoj izvrstni referat »Pregled in praktični pomen kaznivih dejanj iz ekonomske sfere. Iz druge vsebine pa omenjamo: V. Š.: Svetovna trgovina v letu

1932. V. N.: Razvoj naše pohištvne obrti in industrije. Oec.: Naše gospodarstvo v aprilu 1933. Gospodarska književnost. To in ono: Stečaji in prisilne poravnave izven stečaja v mesecu marcu 1933. Banovinski proračuni za leto 1933/34. Zadolžitve našega kmeta. Naš turistični promet v letu 1932. Številčno stanje delavstva v Dravski banovini. Turizem pri nas in drugod. Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani. Naše gozdno gospodarstvo. Iz poslovanja Obrtne banke. Kako je porazdeljeno zlato? Razvoj industrializacije. Darila.

»Trgovski tovariš«, ki ga odlično urejuje predsednik »Zveze trgovskih združenj« g. Josip Kavčič, velja za vse leto le Din 36—in ga tople priporočamo vsem, ki se zanimajo za gospodarska vprašanja.

OBČNI ZBORI

Kolinska tovarna hranil d. d. v Ljubljani ima 8. redni občni zbor dne 17. maja ob 16. v Ljubljani, Prešernova ulica 50/I.

Stavbna hranilnica in posojilnica »Moj dom«, r. z. o. z. ima I. redni občni zbor dne 21. maja ob 9. pri Levu.

25. redni občni zbor Občekoristne zadruge za stavbe in stanovanja bo dne 8. maja v salonu restavracije pri Mraku na Rimski cesti.

Dolenje-lendavska hranilnica ima 60. letno redno skupščino dne 11. maja ob 14. v svoji posvetovalni dvorani.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 29. aprila objavlja: Zakon o občinah. — Poslovnik banovinskega arhiva v Mariboru. — Popravka o naredbi o nameščanju gozdnih čuvajev in v razglasu glede kategorizacije dovoznih cest k železniškim postajam. — Pobiranje obč. trošarin v nekaterih občinah. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Irzna poročila

I. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. (Zalec, 30. IV. 1933.) Obrezovanje hmeljske korenike se je izvrševalo koncem meseca marca in začeloma meseca aprila pri še ugodnem vremenu. Obče se je opazovalo, da so bili hmeljski sadeži slabšeji kakor v drugih etih. To je povzročevala lanska suša. Po velikonočnih praznikih nastalo slabo vreme (dež in sneg) je precej oviralo nadaljevanje spomladanskega obdelovanja, ki je sedaj v polnem teku. Vsled skoro stanovitnih mrzlih vetrov in nizke nočne temperature (0°) klijejo mladi poganjki le polagoma iz zemlje in pričakujejo zaželeno toploto. V našem okolišu se je ploskev, zasajena s hmeljem morda povečala za kakih 10 %.

Neznatni ostanki lanskega pridelka so bili pred kratkim prodani po Din 56— za 1 kg. Tudi se povprašuje po ostankih letnika 1931. Predprodanih je nekaj stofov hmelja po Din 25— za kg. — Društveni odbor.

MARIBORSKI TRG

Na trg z dne 25. aprila 1933 je bilo prignanih 10 konjev, 6 bikov, 98 volov, 221 krav in 16 telet. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile te: debeli voli 1 kg žive teže od 4—5, poldebili voli 3—3,50, plemenski voli 3,25— do 3,75, klavne krave debele 3—4,50, plemenske krave 1,50—2,50, krave za klobasarje 1,50—1,75, molzne krave 1,50—2,75, breje krave 1,50 do 2,75, mlada živina 4—5,80, teleta 4—5 Din. Prodanih je bilo 183 komadov. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 10—12, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav, telic 4—6, telečje meso I. vrste 12—14, II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—16 Din za kg.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem dne 28. aprila je bilo pripeljanih 288 svinj. Cene so bile te: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 100 do 150, 7—9 tednov 200 do 230, 3—4 mesece 250 do 350, 5—7 mesecev 450 do 550, 8—10 mesecev 600 do 650, 1 leto 750 do 900, 1 kg žive teže 7,50 do 8, mrtve teže 10,50 do 12 Din. Prodanih je bilo 198 svinj.

ZAGREBSKI MARKOV SEJEM

V sredo, dne 26. aprila se je vršil v Zagrebu drugi letni sejem, takimenovani Markov sejem. Vreme je bilo ugodno in je bil zato tudi uspeh sejma dober. Dogon živine je bil zelo velik in je bilo na trgu za 1043 glav živine več ko na lanskem Markovem sejmu. Nekatera goveja živina je bila zelo lepa in je dosegla tudi dobro ceno. Na trg je prišlo tudi dosti tujih kupcev in je bilo mnogo živine prodano na Dunaj, Tripolis, Napol, Reko in Milan. Tudi kramarski sejem je bil živahen. Doro je bil založen tudi trg z deželnimi pridelki.

Cene so bile dosežene te: biki po 3,50 do 5,50, krave za mesarje po 3 do 3,25, krave za klobasarje po 2 do 2,50, junice za mesarje po 3,50 do 4,75, voli I. vrste po 4,50 do 5,50, II. vrste po 3,50 do 4, junci od 3,50 do 4,25, pitane svinje po 8,50 do 9, nepitane po 7,50 do 8,50 Din za kg žive teže. Pujski po 100 do 150 kos, ovce po 90 do 130, konji po 2600 do 4000 par, žrebeta po 400 do 500 Din za glavo, konji za klanje po 0,75 do 1,25 Din za kg žive teže; zaklane sremške svinje po 12 do 12,50, mršave sremške zaklane svinje po 12 do 12,50, živa teleta po 4,50 do 6, zaklana po 10 do 12 dinarjev.

Detelja po 55 do 60, olava po 50 do 55, seno po 45 do 55, slama za krmo po 35 do 40, slama za steljo po 30 do 35, drva po 70 do 90, gradbeni les po 9 do 10, krompir po 0,50 do 0,90 Din.

Avtoprevoznništvo

IVAN MOLK, LJUBLJANA

Idrijska ulica šte. 7 Telefon šte. 21-26

Priporoča se za prevažanje vsakovrstnega blaga: kuriva, strojev, pohištva i. t. d. v Ljubljani in izven Ljubljane z najmodernejšim avtomobilom

Trgovci in industrijci!

Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

Higienske instalacije

kleparstvo, krovstvo, strelovodi

Jakob Fligl dediči

Ljubljana

Telefon 33-53

Rimska cesta 2

Gregorčičeva ulica 5